

سرپرستی کارورزان توسط دستیاران (منتورشیپ)^۱

- منتور کیست؟
  - منتور شیپ چه ویژگی‌هایی دارد؟
  - این برنامه چگونه اجرا می‌شود؟
- در اسطوره شناسی یونان واژه منتور^۲ به شخصیت‌های مشاور و اندرزگو اطلاق می‌شد. منتور به فردی بزرگتر و باتجربه‌تر گفته می‌شود که افراد جوان‌تر از خویش (منتی)^۳ را راهنمایی و حمایت می‌کند و نقش مشاور دارد. در سال‌های اخیر منتورینگ به عنصر مهمی در رشد و توسعه شغلی، دانشگاهی، تجاری و برخی از مشاغل دیگر و حتی بعضی از مراقبت‌های روان‌درمانی و پرستاری تبدیل شده است.
- منتور یک رابطه ارگانیک و دوستانه با افراد جوان‌تر تحت سرپرستی خود برقرار می‌کند و نه تنها در مورد دروس دانشگاهی بلکه در خصوص

---

¹ Mentorship

² Mentor

³ Mentee

مشاغل و مشکلات فرهنگی، اجتماعی و روحی و روانی ایشان را یاری می‌دهد. از آنجایی که دانشجویان مستقیماً از دبیرستان به دانشگاه وارد می‌شوند و تجربه کمتری در زندگی دارند به راهنمایی بیشتری نیاز دارند، به این لحاظ در سال‌های اخیر در برخی از دانشگاه‌های اروپایی و آمریکایی، طرح سرپرستی و راهنمایی دانشجویان سال پایین توسط دانشجویان سال بالاتر اجرا می‌شود. منتور دانشجویی سال بالاتری است (معمولاً دو تا سه سال بالاتر) که یک ارتباط مناسب و صمیمی با فرد تازه وارد (دانشجوی تحت حمایت خود) به منظور مشاوره، اندرز، حمایت و ارائه اطلاعات و بازخور مناسب برای پیشرفت تحصیلی او، برقرار می‌کند. این طرح به طور آزمایشی در سال ۱۳۸۱ در دانشگاه علوم پزشکی قزوین اجرا شد که نتایج مثبتی داشت.^۷

منتور شیپ برای دستیاران پزشکی به منظور فراگیری فرآیندهای پژوهشی از نگارش طرح پژوهش (پروپوزال) تا اجرا و گزارش نویسی، در برخی از دانشگاه‌ها اجرا می‌شود. به این نحو که دستیاران برای تهیه پایان‌نامه‌های خویش تحت نظارت و راهنمایی گام به گام منتور و با استفاده از تجربیات او، در فرآیندی از صمیمیت قرار می‌گیرند و موانع را پشت سر می‌گذارند.

---

^۷ Asefzadeh S, et al, 2004, Asefzadeh S, Ebadiazar F, 2005.

منتورشیپ مؤثر از چه ویژگی‌هایی برخوردار است؟

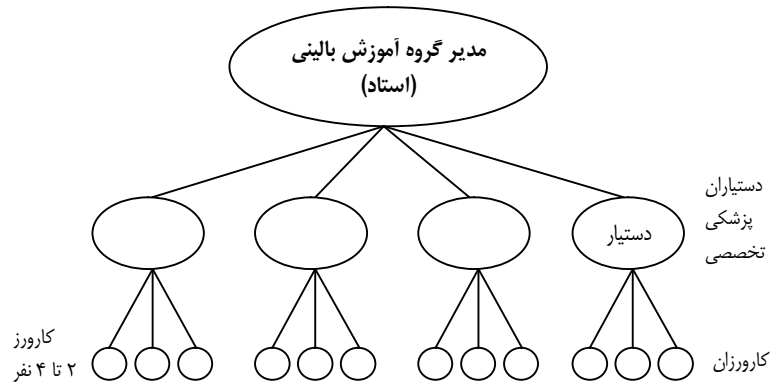
- ۱- منتورینگ یک فرآیند یاددهی - یادگیری برای منتور و منتهی است.
  - ۲- یک رابطه دو جانبه برای منتور و منتهی برقرار می‌شود که در آن هر دو طرف نفع می‌برند. منتور از یاد دادن و هدایت کردن تجربه می‌اندوزد و منتهی از یاد گرفتن گام به گام.
  - ۳- منتورشیپ یک رابطه هدایت و دوستی بین دو طرف برقرار می‌کند و مهارت مدیریت، رهبری و زندگی کردن را نیز تقویت می‌کند.
  - ۴- منتور باید فردی آگاه و باصلاحیت باشد - آگاه به لحاظ مسائل آموزشی و پژوهشی و باصلاحیت به لحاظ شخصیتی و سلامت روان.
  - ۵- این رابطه بر پیشرفت و رشد درسی و کاری تمرکز دارد.
  - ۶- منتورینگ به عنوان راهی برای مقابله با تنش‌ها و مشکلات روحی و روانی دانشجویان در هنگام ورود به دانشگاه و یا ورود به یک مقطع بالاتر پیشنهاد می‌شود.
  - ۷- برنامه منتورشیپ یک فرآیند آموزش - ارزیابی - آموزش مداوم (تدا) پایان دوره) است.
  - ۸- افراد هدایت شونده (منتهی) به نوبه خویش می‌توانند منتور دانشجویان دیگر شوند.
- مطالعات مختلف گویای آن است که دانشجویانی که در آغاز آموزش‌های بالینی برنامه منتور شیب شرکت کرده‌اند در دوره کارورزی مهارت‌های بالینی بهتری را از خود نشان داده‌اند. بنابراین این شیوه در

راهنمای آموزش بالینی برای دستیاران پزشکی

آموزش‌های مهارت‌های بالینی توسط دستیاران به کارورزان قابل تجربه است.

چگونه می‌توان اجرا کرد؟

- ۱- هر دستیار می‌تواند بین ۲ تا ۴ نفر دانشجوی کارورز را بر حسب توانایی و اختیار خود و با فرآیندی که با مشاوره به گروه آموزش یا استاد راهنما تعیین می‌شود انتخاب کند (بنگرید به نمودار ۱-۹).
- ۲- دستیاران باید برنامه‌های آموزشی و مطالعاتی، هدایت، کنترل و ارزیابی کارورزان تحت سرپرستی خود را با هماهنگی مدیران بخش‌های آموزشی و یا استادان مربوطه مشخص نمایند.
- ۳- دستیاران باید در هر مرحله آموزشی ارزیابی درستی از پیشرفت کارورزان به دست آورند و کارورز را راهنمایی نمایند.
- ۴- دستیاران نوعی ارتباط عاطفی و صمیمی برای شناخت بیشتر آن‌ها به منظور مشاوره و هدایت بهتر برقرار می‌سازند.
- ۵- دستیاران باید در طی فواصل زمانی مناسب (حداقل هر دو هفته یکبار) فرآیند پیشرفت آموزشی پژوهشی دانشجویان تحت نظارت خود را به اطلاع مدیر گروه یا بخش برسانند.

نمودار شماره ۹-۱ : رابطه کارورزان با دستیاران پزشکی
در قالب طرح منتورشیپ (آصف زاده و همکاران ۲۰۰۴)

ورزش اندیشه ۹

- دستیاران می توانند منتور شیپ را تجربه و ارزیابی کنند.